

Izhaja vsako sredo
in petek zjutraj.
Stane za celo leto 15 L.
» pol leta 8 »
» četrt leta 4 »
Za inozemstvo celo
leto lir 40.
Na naročila brez do-
poslane naročnine se
ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 33

V Gorici, v sredo 27. aprila 1927.

Leto X.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglas
se računajo po dogo-
voru in se plačajo v
naprej. — List izdaja
konsorcij »Gor. Stra-
ža«. — Tisk Katoliške
tiskarne v Gorici. Ri-
va Piazzutta št. 18.
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli šte. 5.
(prej Scuole).
Telef. int. šte. 308.

Paragraf 459.

Narodno vprašanje je dalo zgo-
dovini človeštva v zadnjih desetlet-
jih svoj neizbrisni, večkrat krvavi
pečat. Vsaka stran svetovne po-
vestnice govori o tem vprašanju in
tudi v vsakodnevnem življenju tr-
čiš vedno in vedno vanj. Brezdvom-
no spada to vprašanje med eno
najvažnejših vsega našega dela in
trenja. Ono daje pravec, kaže smer
in oblikuje v mnogem pogledu celo-
kupno naše udejstvovanje in življe-
nje. Ni čuda zato, če je to vpraša-
nje prešlo nam v meso in kri, če je
postalo bistven del naše osebnosti,
našega značaja.

Bili so časi, ko zavest narodne
pripadnosti v narodih in posamez-
nikih ni bila tako izrazita in živa
kakor je dandanes. Zgodilo se je, da
je človek brez vsakega notranjega
boja in spora pozabil na svoj ma-
terni jezik in se prilagodil okolišu,
v katerem je živel. Sedanja doba je
pa to stanje do kraja spremenila.
Narodni boji, ki so postali nujna
posledica vzbujene narodne zaved-
nosti, so nas sklesali in opredelili.
Narodna pripadnost je postala za-
deva našega razuma in našega srca.
Razum nam kaže razvoj, procvit in
usposobljenost našega naroda, srce
nam pa po naravnih in božjih za-
konih narekuje ljubezen do mater-
ne besede in rodnega doma. Tako
se je zavest naše narodne pripad-
nosti v nas neiztrebljivo vkorenini-
la, nam je postala nedotakljiva,
sveta.

Umevno je zato, da vsak narod
brani svojo narodnost da se bori za
svoje narodne pravice. Razumljivo
in naravno je tudi, da si vsak narod
skuša zagotoviti svoj obstoj. Neiz-
bežna posledica tega stremjenja je,
da se skušajo ustvariti tudi postave
in zakoni, ki naj ščitijo narodni ob-
stanek. Kot zanimiv pojav v tem po-
gledu naj navedemo osnutek zaka-
na, ki ga je predložil poslanec Has-
selblatt državnemu zborniku na Estons-
kem. Poslanec Hasselblatt zahteva,
naj se sprejme v kazenski zakonik
omenjene države tudi sledeči para-
graf pod št. 459.

Kdor nasilno ali z zlorabo us-
radne oblasti ali z izrabo gospo-
darske odvisnosti skuša vplivati
na polnoletnega državljanja, da bi
svojo narodnost ali — v postavno
določenih slučajih — narodnost
svojih otrok proti lastni volji
premenil, se kaznuje z ječo do
pol leta.

Ta predlog je zdaj v razpravi in
vse kaže, da bo sprejet. Narodni
zatravci in vsi tisti, ki menijo, da
je raznarodovanje nekaka častna
naloga, bodo s tem zakonom doži-
veli glasen opomin, da je njihovo
naziranje zmotno in neumestno. Ka-
kor je treba varovati v zakoni druge
človeške pravice, tako naj bo za-
ščitena s paragrafom tudi njegova
pravica do narodne pripadnosti, ta
zdrava zamisel je izražena v zgor-
njem zakonskem načrtu. Za nas, ki
tudi hočemo ohraniti sveto dedšči-
no svoji očetov, je ta predlog spod-
buda k nadaljnjemu vztrajnemu de-
lu, naj nam zgovorno podčrtuje, da
so naša prizadevanja v skladu z na-
zori drugih narodov in nam daje
upanje, da bo misel o narodni nedo-
takljivosti, v katero tako trdno ve-
rujemo, zmagala n živela.

Kaj se godi po svetu?

V notranji politiki Italije se ni
zgodilo v zadnjem času nič poseb-
nega. Parlament je zaprt, nahajamo
se v političnem mrtvilu. Pač pa je
vlada naredila sklep, ki je za nas
prav važna in živa stvar. Sklenila
je, da raztegne na naše kraje tako
zvani odlok o družinskih imenih, ki
je veljal doslej samo za Nemce na
južnem Tirolskem. Ker se tiče od-
lok naših koristi, ga hočemo malo
bolj obširno obrazložiti slovenski
javnosti.

»Družine,« — pravi zakon — »ka-
terih priimek je italijanskega ali la-
tinskega izvora in ki je bil nato pre-
veden v druge jezike ali izkvarjen
s tujo pisavo ali s tujo končnico, ta-
ke družine bodo dobile zopet pr-
votno ime v prvotnih oblikah.«

»Ravnotako preidejo zopet v ita-
lijansko obliko družinski priimki,
ki so nastali iz krajevnih imen, to
se pravi od krajev, katerih naziv je
bil nekdanj preveden v drugi jezik
ali izkvarjen s tujo pisavo.« Istota-
ko se spremenijo zopet v italijans-
ko obliko plemenitaški naslovi,
prestavljani nekoč v tuj jezik.

»V italijansko obliko se vzpostavi
priimek z odlokom prefekta po-
krajine, ki se izroči prizadetim ose-
bam in se priobči v Uradnem listu
kraljestva ter zabeleži v registrih
civilnega stanja« (Stato civile).

»Kdorkoli bi po izvršeni spre-
membi uporabljal priimek ali ple-
miški naziv v tuji obliki, bo kazno-
van z globo od 500 do 5000 lir.«

Latinska korenina.

Tako se glase glavne določbe kr.
odloka, katerega so raztegnili na
naše kraje. Kaj pomeni ta odlok?
Odlok pomeni, da smejo prefekti
spremeniti mnogim slovenskim in
hrvatskim družinam priimek, in si-
cer tistim, katerih priimek je, ka-
kor pravi odlok, latinskega ali ita-
lijanskega izvora. Kako naj se do-
loči, ali je ta ali oni družinski prii-
mek latinske korenine? Kdo ima
oblast in pravico to ugotoviti? Za-
kon ni v tem jasen. Nikjer ni za-
pisano, kakšni priimki se morajo
smatrati, da so bili nekdanj latinski
ali italijanski. Človek bi mislil, da
je določeno za preiskavo priimka
posebno postopanje, pri katerem
ima vsaka oseba priliko, da pride
na dan z dokazi in brani slovenski
značaj svojega priimka, toda zakon
o tem molči.

V italijanskih listih se je pričelo
razpravljanje in prav čudne reči se
tam berejo. »Piccolo« pravi, da se
pri gotovih priimkih lahko kar na
prvi hip vidi, da so italijanske ko-
renine in da tam ni treba mnogo
razmišljati. Priimki, kakor Benede-
tič, Fabrič, Fornazarič, Katelič se
kar prevedejo v Benedetti, Fabbri,
Fornazari, Castelli in zadeva je re-
šena. Odseka se končnica »ič« in
priimek je dobil zopet svojo lepo,
staro obliko.

Slovenski duhovniki in Ljudevit Gaj.

»Mnogo priimkov« — pravi »Pic-
colo« — »je nastalo tako, da so se
družine imenovali po imenu svet-
nika,« na primer Caharija, Matija,
Marko, Elija. Po letu 1835. — trdi
učeni tržaški list — so slovanski du-
hovniki in učitelji po navodilih
Ljudevita Gaja iz Zagreba spreme-

nili pravopis priimkov in danes se
lahko lepo zopet prepisejo v itali-
jansko pisavo. Družine naj se torej
nazivajo odslej: Zaccaria, Mattia,
Marco, Elia in tako dalje.

Veleučeni tržaški dnevnik pripo-
veduje nadalje, da je mnogo priim-
kov nastalo iz hebrejskih in latin-
skih imen svetnikov, na katere se
je pritačnila končnica »ič«. In res
je recimo Abramič ali Gabrijelčič
nastalo od imena Abram in Gabri-
jel, Abramič pomeni sin Abrama,
Gabrijelčič sin Gabrijela. Priimki,
kakor Filipič, Ivančič, Ambrozič,
Štefančič, Lovrenčič, katere sreču-
jemo ne samo na Primorskem, am-
pak po vsej Sloveniji, po vsem Hr-
vatskem in po vseh srbskih krajih,
dokazujejo sicer, da so se naši pra-
dedje nazivali Filip, Ivan, Ambrož,
Štefan itd., njihovi potomci pa Fi-
lipiči, Filipoviči, Ivaniči, Ivančiči,
Štefančiči ali Stepanoviči, toda sa-
mo učenjak Piccolovega kalibra lah-
ko trdi, da je n. pr. Stepanovič radi
tega italijansko ali latinsko ime.

Borba proti »ičem«.

Po tem, kar piše italijansko časo-
pisje, so pa skoro vsi naši družin-
ski priimki latinske ali italijanske
korenine. Le čitajte, kaj razlaga
»Piccolo« občinstvu. Po njegovem
bi se morali spremeniti naši priim-
ki takole: Abram in Abramovič naj
se glasita Abrami; Adam in Ada-
mič: Adami ali Adamelli; Ahačič
in Agačič: Agacci ali Agazzi; Am-
brozič: Ambrosi, Ambrosi ali Am-
brosini; Andrejčič: Andreini ali
Andreucci; Antončič in Antono-
vič: Antoni, Antonini, Antonelli,
Antoniani ali Antonacci; Gustin-
čič: Agostini ali Agostinelli; Ba-
stjančič: Bastianini ali Bastianelli;
Blažič in Blažica: Biagio, Di Biagio
ali Biagini; Klemenčič: Clementi ali
Clementini; Fabjančič: Fabiani; Fi-
lipič in Filipovič: Filippi, Flippini,
Filippucci, Filippelli ali Filipponi;
Florjančič: Floriani; Frankovič:
Franceshi, Franceshini, Franco,
Franconi ali Francini; Gašperič in
Gasperič: Gasparo, Gaspari, Gas-
perini ali Gasperoni; Gregorič:
Gregori; Gregoričič: Gregoretti;
naš pesnik bi se torej imenoval Si-
mon Gregoretti; Ivančič in Jane-
žič: Giovanni, Giovannini, Gianni-
ni, Gianetti, Giannoni ali Di Gio-
vanni. (Izbira je v tem slučaju veli-
ka.) Jakopič: Jacopi, Giacomi, Gia-
comini, Giacomelli. Slovenski sli-
kar Rihard Jakopič bi se torej ime-
noval Rihard Giacomelli. Jernejčič
bi se spremenil v: Bartolomei, Bar-
tolini, Bartoletti ali Bartolucci, po
izberi. Jurin, Juršič in Jurca: Gior-
gi, Di Giorgio, Giorgini, Giorgetti
ali Giorgiani. Lazarič in Lazarovič
se spremenita v: Lazzari ali Lazza-
rini. Lovrič, Lovrečič, Lavrenčič,
Lovrenčič: Lauro, Lauri, Lorini,
Laurenti, Lorenzi, Lorenzini ali Lo-
renzetti. Slovenski goriški pesnik
Lovrenčič bi se nazival torej Josip
Lauro. Lenardič: Leonardelli, Lu-
kež bi se klical: Lucano, Lucchini
ali Lucchesi. Marinič, Marinčič,
Marinkovič, Marušič, Marinšek bi
se nazivali: Marino, Marini, Mari-
nelli ali Marinetti. Martinčič, Mar-
tinovič in Martinolič: Martini, Mar-
tinelli, Martinucci ali Martinoli. Mi-
helič bi se klical: Micheli ali Miche-
lini. Markovič in Markočič: Marco,

Marchi ali Marconi, Matjašič, Ma-
tejčič in Matkovič: Mattei, Mat-
teucci ali Mattiassi. Maver, Mavrič
in Mavričič: Mauro, Mauri, Mauri-
zio, Morini, Moretti ali Morelli.
Nikolič bi se klical: Niccoli, Nicco-
lini, Niccoletti ali Nicolucci. Pavel,
Pavelič, Pavlič, Pavlovič in Pavle-
tič bi se imenovali: Paoli, Paolini,
Paoletti, Paolucci ali Paoloni. Peter,
Petrič, Petrovič, Petrovičič in Pe-
tranič: Pietri, Petrini, Petrani, Pe-
trucci ali Petroni. Primož in Primo-
žič bi postala Primo ali Primi, Rok
in Roki: Rocco, Rocchi ali Rochelli.
Savlič: Sauli, Simon, Simonič in Si-
monovič bi se pisali Simeoni, Sime-
nelli, Simonetti ali Simonucci. Šte-
san, Štefančič in Stepanovič: Stefani,
Stefanini, Stefanelli, Stefanucci ali
Stefanoni. Tomažič in Tomažinčič
imata na razpolago kar pet priim-
kov: Tommasi, Tommasini, Tom-
maselli, Tomasucci in Tommasoni.
Tončič in Tomšič: Tonini, Tonelli
ali Tonucci. Urbančič bi se klical
Urbani, Uršič pa Orsi, Orsini ali
Orsetti. Valentič in Valentinčič bi
se nazivala Valente, Valenti ali Va-
lentini, Vidič in Vidulič: Vito, Viti
ali Vitali.

Pokvarjeni kraji.

Tako predlaga veleučeni »Picco-
lo« glede priimkov, ki izhajajo iz
imen svetnikov. Zakon pravi pa, da
dobijo italijansko obliko tudi oni
priimki, ki izhajajo od imen krajev,
ako so imeli ti kraji nekdanj latinski
ali italijanski naziv. Kako se to u-
gotovi, zakon ne pove. Težko je to
posebno pri nas, ker smo prišli mi
Slovenci v deželo v drugi polovici
6. stoletja po Kristusu, torej biva-
mo tukaj nad 1200 let. Po krajih so
nastali priimki kakor Podgornik,
Vipavec, Tolminec, Bric itd. Morda
se bo našel človek, ki bo rekel, da
Podgora se imenuje s pravim ime-
nom Piedimonte, Tolmin Tolmino,
Vipava Vipacco, Brda Coglio in ta-
ko bi dobil bivši poslanec dr. Pod-
gornik priimek dr. Karl Piedimonti,
Vipavec bi se klical Vipacciani,
Tolminec Tolminotto, Bric Cogli-
ano, Collini, Colliti ali Culino. Večja
sitnost nastane pa pri priimkih,
kjer se kljub najhujšim naporom
ne dá najti prav nobena latinska ali
italijanska koreninica. Kaj narediti
s priimkom goriškega senatorja in
župana Bombiča? Ne preostaja
drugo nego potegniti iz žepa fove in
ga primerno obrezati. Če odleti č o-
stane Bombi, morda bi pa bilo lepše
ime Bomba. »Piccolo« je drugega
mnenja in pravi, da bi se Bombič
moral spremeniti v Bombiggi ali
Bombicci. On je torej proti obrezo-
vanju in bolj prijatelj pevcanja.
Državni podtajnik Suvich bi se lah-
ko pisal Suvi, Suva ali Suvicci, ozi-
roma Suviggi. »Piccolo« predlaga
pevcanje še pri nastopnih pri nas
domačih priimkih: Leban, Lebani,
Bizjak: Bisiacchi, Kalin :Callini,
Komel: Comelli, Terčelj: Tercelli,
Požar: Posari, Turk: Turki, Zorn:
Zorni, Vouk, Vuk: Volchi.

Brez priziva.

Zakon govori tudi o plemiških
naslovih, a ker smo Slovenci kot
demokracičen narod brez plemstva,
nas ta določba ne briga. Toda že to,
kar smo napisali, nas je prepričalo,
da je novi zakon važen. Ako bi se
oblastva držala učenosti »Piccola«,
bi na tej zemlji ne obstal skoro no-
ben priimek slovenskih družin.

Vendar pa vidi že vsak naš bravec, kako je popolnoma izključeno, da bi se oblastva ravnala po takih pravih. Zakon določa, da ima prefekt neomejeno oblast spreminjati priimke in sprememba se lahko izvrši tudi proti volji prizadete družine. Prefekt pošlje osebi odlok in s tem je zadeva končana. Priziv na notranje ministrstvo je nedopusten. Kdor bi se po odloku še nadalje podpisoval s slovenskim imenom, bi bil kaznovan z globo od 500 do 5000 lir. Kljub taki postavni strogi mislimo, da bo prefekt zelo pomislil, preden bo izdal odlok. Spreminjanje priimkov ima namreč lahko zelo hude gospodarske posledice. Kako naj se n. pr. podedujejo posestva in premoženja med sorodniki, ako so dediči zgubili prvotno ime? Nastali bi lahko iz tega dolge pravde in največje homatije. Dostojnik gre za prostovoljno spreminjanje priimkov, ne rečemo nič. Vsak je samega sebe gospodar in se imenuje kakor hoče. Glede neprostovoljnega spreminjevanja imamo pa mnenje, ki ga ni treba razlagati.

Okno v svet.

Avstrijske volitve.

V nedeljo so šli volivci v Avstriji na volišče. Že par mesecev sem je besnela prava volivna mrzlica med obema najmočnejšima strankama, med krščanskim socialci in med socialnimi demokrati. Krščanski socialci so se zvezali z velenemci za skupen voliven nastop v »enotno listo«. Ta je dobila 79 sedežev v dunajskem parlamentu, socialni demokratje 67 in agrarna zveza 6. Za 13 sedežev še ni določeno komu bodo pripadli. Končna odločitev se bo pokazala šele čez par dni. Vendar se že zdaj lahko računa, da bo pripadlo še šest mest enotni listi, socialistom 4 in agrarcem 3. Razdelitev v parlamentu bo torej naslednja:

krščanski socialci	75
velenemci	10
socialni demokratje	71
agrarna zveza	9

Krščanski socialci so izgubili 7 poslancev, socialisti so pa 3 pridobili. Demokratje, narodni socialisti, židje in komunisti niso dobili nobenega poslanca.

V koroški deželni zbor sta izvoljena od Slovencev dr. Petek in dr. Poljanec.

Maurice Leblanc:

Skrivnostno oko.

(Doživljaji Arsena Lupina.)

Ne daleč od ondi v ulici Matignon je imel najeto stanovanje, za katero je izmed vse njegovih posagačev vedel le Gilbert. Prav z vžitkom je odložil mokro obleko; kljub svoji krepki odpornosti, je skoraj odrevenel od mraza. Nato je izpraznil po svoji navadi vse svoje žepe in položil vse predmete na kamin. Tedaj šele je zapazil poleg ključev in listnice dotični predmet, ki mu ga je izročil Gilbert v zadnjem trenutku.

Ves je osupnil.

Bil je steklen zamašek od neke steklenice za likerje. Na njem ni bilo nič posebnega. Kvečjemu to, da je bil fino brušen in do polovice pozlačen. »In ta košček stekla se je zdel Gilbertu in Vaucherayu tako imeniten? Zato sta umorila slugo, se sama pretepla, zgubila čas in zato riskirala ječo, porotno razpravo in celo rabljevo roko?«

Pretruden je bil Lupin, da bi o tem še kaj razmišljal. Položi zamašek na kamin in zleze v posteljo.

Hude sanje je imel.

Na kamnitem pločniku svojih celic klečita Gilbert in Vaucheray; stegujeta roke proti njemu in vpi-

Vse jim prav pride.

Mehiški predsednik Calles je ukazal zapoditi iz države spet dva nadškofa in štiri škofe. Svoj najnovjši ukrep utemeljuje s tem, da so škofje organizirali znani roparski napad na vlak pri Jalisco o katerem smo že pisali.

Razoroževanje.

Jutri bo končalo zborovanje za razorožitev v Ženevi. Uspeh konference je ta, da ostane vse pri starem. V enem političnih pregledov smo popisali potek sej in predlog Nemca Bernstorffa, ki je padel v vodo. Belgijski senator Lafontaine je ob koncu zborovanj vložil na mednarodnem mirovnem uradu posebno spomenico, kjer pravi, da je svetovno javno mnenje razočarano nad neuspehom konferenc. Morda bodo pa oborožene države še bolj razočarane.

Kralj Aleksander

je sprejel pretekli teden angleškega časnikarja, kateremu je izjavil, da bi on in njegova vlada nikdar ne podpisala mobilizacije jugoslovanske vojske. Srbija je mnogo trpela v svetovni vojni in Jugoslavija ne želi drugega ko da more živeti v miru.

Angleško-francoska zveza.

Petnajstega maja bo predsednik francoske republike Doumergue obiskal angleškega kralja. Francoskega državnega poglavarja, ki bo prvič po vojni stopil na angleška tla, bodo sprejemali s kraljevskimi častmi. S predsednikom bo potoval tudi zunanji minister Briand. Vsled tega se domneva, da bosta Francija in Anglija v svetovni politiki bolj skupno nastopili ko doslej.

Veliki mojster izgnan.

Po obsodbi Zanibonija, Cappelle in tovarišev je prišel na vrsto poglavar italijanskih framasonov Dominicijan Torrigiani. Med obravnavo so se sodniki prepričali, da je cel napad proti Mussoliniju in fašistovski vladavini delo framasonske lože. Zato so velikega mojstra Torrigiana naenkrat zgrabili in ga še isti dan obsodili na konfinacijo za dobo petih let.

Prestolonaslednik Humbert

je doživel v Milanu te dni nadvse časten in prisrčen sprejem. Prebivalstvo je kar tekmovalo, kako bi bodočemu kralju Italije skazalo večjo čast.

DNEVNE VESTI.

Goriška Mohorjeva družba

bo imela jeseni za svoje ude dvoje molitvenikov na razpolago. Oba vezana in po ceni. »Kam greš« se imenuje manjši, prikladen za mladino, stane 2 liri. »Reši dušo!« je večji molitvenik z velikim tiskom za starejše ljudi; stane 4 lire 70 stot. Po knjigarnah je skoro še enkrat dražji. Kdor tedaj želi priti po ceni do lepih mašnih bukvic, naj se vpiše v »Gor. Moh. družbo« v Gorici via Orzoni 36 A in naj plača poleg članarine še gori označeni znesek.

Važno zastran procesij!

S prefektore nam poročajo važne odredbe glede dovoljenja procesij in verskih obhodov. Sicer so te odredbe že znane, a je dobro, da jih še enkrat jasno povemo, da se odstranijo vsa nespornostna.

1. Procesijo ali kakršnokoli versko prireditev izven cerkve je treba javiti na nekolkovanem papirju in točno označiti dan, uro ter kraj, kjer se prireditev vrši. Podpisan mora biti prireditelj ali kdor procesijo vodi (dušni pastir).

2. Prijavo je treba nasloviti na

okrožno varnostno oblastvo (kvesturo) in jo poslati preko krajevnega oblastva (preko obč. načelnikov, če ni uradov varnostnega oblastva t. j. orožniške postaje).

3. Zakon določa, da se mora prijava poslati vsaj tri dni prej; lahko se pa pošlje že 20 dni poprej, nikakor pa ne bolj zgodaj, sicer se prijava zavrne.

4. Krajevno varnostno oblastvo (orožniki ali obč. načelnik) mora izdati potrdilo o prejemu prijave in točno navesti dan in uro prejema.

5. Za vsako versko prireditev (procesijo) je treba posamič spisati prijavo (ne morda javiti dveh procesij z eno prijavo).

* * *

Ta točna navodila so prav umestna, ker so se ravno letos za veliko noč križala mnenja glede pravilnosti prijav in je prišlo tu pa tam do neljubih nespornostnih.

Tečaj za šivilje.

S 25. aprilom začne na pobudo zavoda za pospeševanje obrti in trgovine pettedenski tečaj za šivilje. Prošnje naj se pišejo na navad-

nem papirju in pošljejo na omenjeni zavod via Morelli 37./I. Sprejmejo se pa le izučene šivilje, ki so končale osemnajsto leto. Plača se le 10 lir v začetku.

Poglavje o omiki.

Pretekli teden se je pripetil na rihenberški postaji dogodek, ki spominja na tiste žalostne čase, ko se je strankarska pripadnost s kolom v glavo dobijala. Slučaj pa pokaže v polni pristnosti tudi miselnost tistih ljudi, ki radi plašijo po deželi z »razkolom«. To-le se je pripetilo: Na postaji pri hrumi večja družba mladih slovenskih turistov (med temi celo neki urednik) in turistinj. Vračali so se s Čavna domov v Trst. Na postaji začno dični gosposki in omikane damice prepevati znano ulično popevko: »Je kuhar'ca mlada...« Navzoč je tudi neki gospod, domačin, zdaj nekje nastavljen kot kaplan. Gospod prosi družbo, naj neha s to popevko, ker z njo žalijo stan, kateremu pripada. Nič! Gospod se obrne na službovečega orožnika, naj ustavi to petje. Orožnik nekaj posreduje, a iz naških grl še bolj ori lepa pesem. Še več! Gospodek, ki se je štel za kolovodjo družbe, nahruli g. kaplana, češ da jih je ogradil orožniku, ker slovensko pojejo. Ko je insultirani gospod stopil na vlak proti Gorici, donijo še za njim klici: »Kaplan, pozdravi Ščeka in njegovo bando!«

Ob tem prizoru je neki domačin prav pripomnil, da takih prenašavcev tržaške omike ne rabimo; če jih tam ne znajo izomikati, je za take nadute gospodke in frajle brezovka potrebna.

Sneg.

V noči od nedelje na ponedeljek so dobili v Ljubljani nov sneg. Tudi po Gorenjskem je po mnogih krajih padel precej visok sneg. Snežno kapo so dobili tudi razni naš obmejnihrihi.

Spomenik Virgilu.

V Mantovi je te dni državni podtajnik Bodrero odkril spomenik staremu latinskemu pesniku Virgilu.

O Štefanu Radiću.

V zagrebški pokrajinski zbornici se je Radić prav nesramno skopal nad časnikarje. Ti so mu pa vrnilo šilo za ognjilo in sklenili, da ne bo niti en list v Zagrebu ničesar črnil o Radiću. Zdaj se pa mož praska za ušesi, ker je zaletel.

jeta: »Usmiljenje... Pomoč... pomoč!«

Kljub vsem naporom pa se on ne more ganiti. Nevidne vezi ga vezjejo. V trepetajočem strahu mora gledati zadnje priprave za njuno obglavljenje.

»Za vraga,« si misli, ko mu je pri tisk odlegel, »to so slaba znamenja. Sreča, da nismo praznoverni!«

Razen tega imamo pa tukaj tudi tisto čudežno stvarco, ki bo, če so dim po Gilbertovem in Vaucherayevem zadržanju, s pomočjo Lupina, premagala hudo usodo. Kje je ta stekleni zamašek?«

Dvigne se, da bi ga vzel s kamina in natančneje ogledal. Toda glej! Zamašek je izginil...

II.

9 — 8 = 1.

Kljub svojim dobrim odnošajem do Lupina in kljub njegovim posebnim laskavim dokazom prijeteljstva napram meni, nisem nikdar mogel prodreti eni stvari do dna: kako je on svojo četo organiziral.

Da je obstojala, o tem ni dvoma. Gotovi slučajji se dajo pojasniti le s sodelovanjem številnih, udanih in odločnih pomagačev, ki so vsi bili pokorni eni volji. Toda, kako je ta prišla do izraza? Kakšne posredni-

ke je imel? — Jaz ne vem, Lupin varje svojo skrivnost in skrivnosti, ki jih Lupin hoče varovati, ne prodro nikoli na dan.

Samo eno domnevo si lahko dovolim. Lupinova četa je omejena le na ozek krog. To jo dela še bolj nevarno. Izpopolnjuje se pa še s sodelavci iz vseh kraljestev in vseh družabnih slojev. Med temi sodelavci in med »mojstrom« posredujejo le nekateri posvečeni, ki so pod osebnim Lupinovim vodstvom.

K tem slednjim sta gotovo spadala tudi Gilbert in Vaucheray. Zato se je tudi sodni dvor do njiju prav nepopustljivo obnašal. Prvič je roka pravice ujela Lupinove pomočnike, in še celo take, kojih krivda je bila s sigurnostjo dokazana in ki sta kriva celo umora! Če bi se dokazalo, da je ta umor bil pripravljen, potem ni bilo dvoma o smrtni kazni; dokaz je pa bil tukaj pred svojo smrtjo je Leonard po telefonu vpil: »Na pomoč, morilci! — Umorijo me!« Te obupne klice sta čula dva človeka, službojoči uradnik in eden njegovih tovarišev, oba sta to tudi določno izpričala. Na to je bil tudi policijski komisar obveščen in se je podal s svojimi možmi in z vojaštvom proti vili »Marija Terezija«.

Že spočetka je imel Lupin jasne

pojme o nevarnosti. Vojna, ki jo je napovedal družbi, je stopila v drug tir. Sreča se je zasuknila. To pot je šlo za umor, za dejanje, proti kateremu se je celo njegova vest upirala — ne več za veselo vlomilsko zgodbo, po kateri je on končno zabave željno javno mnenje pridobil za se. Zdaj je moral ne napačiti, marveč se braniti in oba svoja tovariša rešiti.

Majhen zapisek iz njegovega dnevnika, kamor je navadno zapisaval svoje zadeve, nas uvede v tedanje njegove račune:

»Najprej je to sigurno: Gilbert in Vaucheray sta mi nekaj prikrižala. Podjetje v Enghienju, ki je imelo za navidezni cilj izropanje vile »Marija Terezija«, je imelo skrit namen. Pri vsem, kar sta delala, ju je vodila skrita misel; v pohištvu sta neprestano stikala za steklenim zamaškom. Če hočem uporabiti pravo pot, moram si priti na jasno glede te točke. Gotovo je, da ima ta skrivnostna reč iz gotovih vzrokov velikansko vrednost... Toda ne le v njunih očeh, ker nocoj je nekdo drzno in spretno prišel v mojo spalnico in je skrivnostni predmet ukradel.«

Ta tatvina ga je prav posebno jezila.

(Dalje.)

Žalosten konec.

V Parizu je umrl pretekli teden star, reven mož v neki podstrešni sobici. Ta je bil slavni ruski general Katalin, ki se je vojskoval s Turki v Armeniji. Po boljševiški revoluciji je pobegnil s svojo hčerko v Pariz. Tu je padel nekdanji general v tako revščino, da je moral iti v fabriko kot navaden delavec. Njegova hčerka je bila omožena z nekim gardnim polkovnikom. Tudi ta si je v pregnanstvu služil kruh kot šofer. Ko je pred dvema letoma umrl, je moral sivi starček skrbeti še za obdovelo hčer in njene štiri otročiče. Kaj bo zdaj z njimi?

Tako se maščujejo grehi nekdanje carske Rusije nad njenimi najzvestejšimi.

Velik strah za majhno reč.

Nekje v Ameriki imajo tri polnoma krotke slone. Ko so jih neki dan prepeljali čez cesto v cirkus, da nastopijo v predstavi, so velika ni ugledali sredi ceste miško, ki je pokukala iz kanala. To grozno prikazen so si velike dobrice tako gnale k srcu, da so v neznanskem strahu začele divjati po ulici in so pomandrli neko žensko. Šele po dolgem času so se umirili.

Prvi slavček na Norveškem.

Norveška, ki spada kakor znano med najsevernejše države v Evropi, je do sedaj pogrešala slavčka, tega našega najljubkejšega krilatega pevca, med svojo ptičjo družino. Vsi ponovni poskusi, vdomačiti to nežno živalico v mrzlih severnih pokrajinah, so se izjalovili. Sedaj poročajo, da so lansko leto v maju in juniju izsledili v bližini glavnega mesta Osla slavčkovo družino. Norvežani so vsi srečni, da jim bo v bodoče tudi slavček gostolel.

DOBRE IN CENE

so testenine »Pekatete«. Dobre vsled tega, ker se izdelujejo iz prvovrstnega zdroba v svežem planinskem zraku; cene pa vsled tega, ker se jako nakuhajo, tako da jih potrebuješ manj od drugih cenejših testenin. Zanesljivo prave v 1/2 kg originalnih zavojih.

»Nismo imeli namena.«

Na naš uvodnik »Sramotilci škofa Mahnič« je odgovoril v nedeljski »Edinosti« gospod France Bevk. Njegov dolgi članek se dá posneti v te-le stavke:

V »Goriško Matico« je prišel spis proti škofu Mahnič z mojim priporočilom in jaz, Bevk, nisem imel namena sramotiti Mahnič. Tudi pisatelj sam ni imel takega namena. Čudim se torej gonji, ki je nastala iz tega. Še enkrat ponavljam, da ni bilo slabega namena, in vsled tega pomirite se.

Opravičilo, natiskano v »Edinosti« je skoro še huje kakor napad sam na škofa Mahnič. Zato naj sledi tukaj naš odgovor:

1. Nameni, ki jih je imela »Goriška Matica« nas in javnost prav nič ne brigajo.

2. Nas in javnost mora zanimati samo to, kar je bilo res napisano in tiskano ter razposlano med naše ljudstvo.

3. Napisano in tiskano pa je bilo, da je eden največjih sinov slovenskega naroda dr. Anton Mahnič bil pomagač avstrijske vlade, ki mu je poverila nalogo, ponemčiti Slovence. »Goriška Matica« je oznanila slovenskemu ljudstvu, da je dr. Mahnič delal na vničevanju slovenstva, da je bil izdajica lastnega rodu. Za to delo — tako je napisala »Goriška Matica« — je bil Mahnič povišan v škofa.

4. Navadno se imenuje taka pisava predrzna laž, obrekovanje in sramotenje. Gospodje od »Goriške Matic« imajo drugo ime: »Nisem imel namena.« »Ti si sicer narodna izdajica, toda jaz te nočem žaliti,

tako je le moje mnenje.« Kje se je videla še enaka predrznost!!

5. Ako ne veste, kaj je vaša dolžnost, vas poučimo, da morate vaše laži in vaše javno delovanje javno preklicati in obžalovati. Tako ravna naj o poštenjaki.

6. Vi se čudite, zakaj ogorčenje. Ako ne znate, zapomnite si, da narod, ki pusti sramotiti svoje velike može, ni vreden, da živi. Taki so naši pojmi o narodni časti. Vi, ki teh pojmov nimate, bodite tihi in zadovoljni, da vas ljudski vihar ni pometel iz slovenske skupnosti, kakor zaslužite.

7. Tu gre za stvar, kjer mora vsakdo zavzeti stališče. Čudimo se zato, kako morejo profesorji bogoslovja, kakor dr. Andrej Pavlica in dr. Žigon, mirno trpeti, da »Goriška Matica«, kjer sta imela do ustanovitve sem veliko besedo, tako brezvestno obrekuje slovenskega škofa pred desetisoči katoliškega ljudstva. Kako se strinja to z njuno vestjo katoliških duhovnikov in vzgojiteljev duhovniškega naraščanja, je naravnost nerazumljivo.

Življenje Štefana Radića.

V juniju 1898. sem končal prvo leto politične šole z odličnim uspehom. Za osnovne predmete sem si izbral zgodovino diplomacije, primerjalno civilno pravo, narodno slove in finančne vede. Razen tega še devet predmetov ter ruščino, angleščino in nemščino.

Med tem sem zvedel, da je imela moja zaročenka postati učiteljica v Pragi, od koder je bila doma. Bal sem se, da se ne bi mogla upirati vplivom svoje rodbine, ki je obsojala moje potepuško življenje in sem zato sklenil, da se brž oženim. Predlagal sem ji, naj pusti službo, v kateri je bila že štiri leta in ko sem prejel ugoden odgovor, sem pohitel v Prago, kjer sva se poročila 23. septembra 1898. Iz Prage

sem šel preko Krakova, Lvova in preko današnje Podkarpatske Rusije na svoj dom v Trebarjevo. Opazil sem veliko spremembo v obnašanju svojih prijateljev in celo rodbine — odkar sem se oženil brez službe in brez imetja. Vsi so se bali, da jim padem na ramena; mnogi se niso hoteli z menoj niti razgovarjati. Živel sem v svoji rojstni vasi v največjem pomanjkanju cele štiri mesece. Obenem sem se uveril, da bo moje bodoče politično delovanje strahovito obteženo, če ne dovršim svojih akademskih študij. Svet bo pozabil, da sem bil izključen iz vseh vseučilišč v monarhiji, za inozemstvo pa da nisem imel denarja in sem torej po lastni nemarnosti postal »faliran študent«. Zato sem na neke načine zbral 300 kron na menico in sem v začetku februarja 1899. prišel drugič v Pariz; to pot z ženo. Temu se moram zahvaliti, da sem kljub skrajni bedi in lakoti predelal v petih mesecih vsvo stvarino in da sem spisal še razpravo za diplomu »Sodobna Hrvatska in južni Slovani«. Podnevi sem bil pri predavanjih, ponoči sem pa narekoval za razpravo svoji ženi, ki je cele dele na podlagi mojih zapiskov prepisavala in izdelala. Ocenjo dela je prevzel glasoviti profesor Anatol Leroy-Beaulieu, ki je tako sijajno ocenil, da je izrazil, da ni to le povsem izvorno delo, marveč tudi strogo znanstveno politično, kakršnega nima cela francoska književnost.

Ta ocena je bilavzrok, da si je to moje delo dalo iz rokopisa prepisati več francoskih prvakov, med njimi tudi predsednik zbornice in kasnejši predsednik republike Paul Deschanel. Nekateri teh prvakov, ki so zvedeli za moje težko stanje, so mi dali podpore, politična šola pa mi je dala na temelju tega dela in ustmenih ter pismenih izpitolov diplomu. Poleg tega mi je prisodila celo politično knjižnico najboljših francoskih del.

Kaj je novega na deželi?**Miren.**

V petek zjutraj je mlinar Tribušon Franc zapazil truplo utopljenca pred jezom. Sporočil je to orožnikom, ki so takoj obvestili sodno oblast v Gorici. Prišla je komisija, ki je dala potegniti mrtveca na suho. Našli so pri njem L. 191.85 ter potrdilo poštnega urada za oddano priporočeno firmo z datumom 27. 12. 26 na naslov Bosig Marija - Amerika. Pošiljatelj pisma pa (sodi se utopljenec) je bil Venir Nicolo. Kraj pošiljatelja in poštnega urada nečitljiv. Utopljenec je bil star približno 50—60 let. Pokopali so ga na tuk. pokopališču v soboto ob 1 uri popoldne. Neve se ali gre za samomor ali nesrečo. Vsekakor je bilo truplo približno en mesec v vodi.

Vrtojba.

Na velikonočni pondeljek smo imeli pri nas ples. Kakor so ga obsojali vsi pametni vaščani, tako ga moramo obsoditi tudi mi. Obsodba pa more biti bolj nepristranska kot je bila ona v četrtkovi »Edinosti«. Treba je obsoditi one, ki so ples otvorili, toda še bolj one, ki so ga šele na pritisk orožnikov ob pozni uri zaključili. Posebno pa nič ne pristojna kritika »kmetovalcu«, ki bi moral najprej pogledati okrog sebe in svoje »vile« ter urediti svoje vzorno kmetovanje, predno se zaganja v ljudi, ki se nočejo pokoriti njegovim političnim bedastocam.

Sv. Lucija.

Pri nas se je pred dvema letoma, zbralo nekaj pridnih deklet pod Marijino zastavo. So prav stanovitne, akoravno jih napadajo od vseh strani. To so oni nevedni ljudje, ki mislijo, da je Marijina družba najbolj nečastna družba.

v Grgarju — in marsikdo je radi tega že zamudil važne sodnijske roke.

Nujno potrebno je, da preskrbi poštne ravnateljstvo tudi za Ravnico in Podgozd posebni poštni nabiralnik in pismonošo.

Mavhinje.

Čudne reči se gode v naši vasi. Medtem ko so imeli drugod v cerkvi za velikonoč vsaj nekoliko lepše petje kot po navadi, je bilo pri nas vse tiho. Pa zdaj? Ali so se mar pevci spuntali? Ah ne! Imamo tu nekega oblastnega Jankota, ki je hotel priti po vsej sili tudi na koro do veljave. Drugim pevcem to ni bilo po volji. Prišel je pa ukaz od zgoraj, da zbor brez Janka ne sme peti. Živijo Janko, nadpodeštat!

Vojsko.

Predraga »Goriška Straža«! Mno-go lepega in koristnega nam prinašaš. za to te pa tudi Vojskarji prav radi čitamo in ti odkrijemo, kar nami leži na srcu.

Naše mladinsko društvo se prav pridno giblje; posebno veselje ima za lepo petje. Fantje in dekleta so redni pri vajah. Ne toži se jim hoditi zvečer tričetrt ure daleč, ko so že trudni od poljskega dela.

Tupelče pri štanjelu.

Zadnjo nedeljo smo imeli pri nas pogreb g. Abrama, ki je pokazal, kako splošen ugled in spoštovanje je užival rajnik v naše deželi. Zbrala se ni samo ogromna množica Kraševcev, temveč je prihitelo tudi mnogo Tržačanov, Goričanov in Vipavcev. Vsi smo čutili, da spremljamo k zadnjemu počitku moža, kakoršnih je, žal, vedno manj med nami. Ob odprtem grobu sta govorila iskrene poslovilne besede drž. poslanec dr. Wilfan in bivši posl. g. Šček. Domači pevci so prav z občutkom zapeli tri pesmi in tako počastili spomin moža, ki je toliko dobrega in koristnega storil za domačo vas in celotni okraj. Naj počiva mirno v zemlji, katero je tako vroče in možato ljubil!

Idrijske novice.

Prihajam iz počitnic. Rad bi za beležil kar sem videl, slišal, doživel.

Videl sem, da v Idriji danes tega nikdar in nikjer ne vidiš, kar bi bilo naravno in kar pričakuješ.

Slišal pa sem marsikaj.

Preživeli so, kakor povsod tudi v Idriji 40 danski post, samo ne tako, kakor drugi kristjani širom sveta. Ker v predpustnem času ni bilo plesov, so zgostili vso norijo v pustnem tednu, seveda ne z zaključkom na pepelnično sredo, ker se je plesalo tudi v četrtek in petek. Mladina in starina, vsi so kar tekmovali, kdo bo več deležen te norosti. Potem pa je šlo naprej tudi v postnem času. V prostorih nekdanje kazine, katere je zasedel sedaj »Circolo di Idrija« so razni komiteji (podpisa prirediteljev nisi nikdar videl) prirejali tekmo plesa. Sreča je le ta, da je bilo na teh plesih več Idrijsčanov med godci in gledalci kot med plesavci.

Pričakovali smo raznih opominjevalnih dopisov: Mladina kam drviš? Zapravljaš težko prislužen denar. — Mlado, šele razvijajoče se življenje zastrupljaš z alkoholom, slabim zrakom, prahom. Puščaš tako razpaseno bolezen jetiko. Sezi raje po dobrem čitvu, knjigi, časopisu. — Pa takih dopisov nismo videli.

Še celo tega se ni nikdo spomnil, da bi bil ovekovečil v časopisih, kako so letos o pustnem času hodile po mestu po dnevi, o mraku in celo pozno po noči otroške skupine našemljene, se vozile v avtomobilih, se ustavljale po gostilnah.... Zares korak naprej. Mladi bodo gotovo modernejši, kot so bili stari. Taka vzgoja pri otrocih v starosti, ko ho-

Nobena pšenica ni brez ljuke, tudi noben človek ni brez napak. Marijina družba je pa ravno zato postavljena, da se v njej mladina očisti napak. Koliko deklet je v naši duhovniji, ki bi lahko pristopile v družbo; pa jih zadržuje verska nevednost in moderna olika, ki jo svet tako ceni, a prave olike ne pozna. Ve dekleta pa: neustrašeno po začrtani poti!

Plave.

V nedeljo dne 1. maja popoldne prinesejo iz Deskel kip Matere božje, ki je edini ostal v vojni vihri. Ker je to nekak izreden dogodek, se bo vršil prenos slovesno, kot bo do sedanje razmere dopuščale. Po končani procesiji se bo vršila prireditev prosvetnega društva z istim sporedom kot je bil javljen.

Vabimo tedaj vse ljubitelje poštenih zabav, naj nas obišejo, ker ne bo jim žal!

Spodnja Idrija.

Kot navadno se je tudi letos v lepem jutru vršila velikonočna procesija ob sijajni razsvetljavi. Ni čuda, ako mnogi tujci, ki prihajajo k procesiji pravijo, da jih vleče največ razsvetljava, ki je taka, da je le malokje podobna. — Tudi letos je nas posetila idrijska katoliška godba, katera je dovršeno svirala med procesijo.

Ravnica.

Zelo slabo je preskrbljeno s pošto za našo vas in za Podgozd.

Pošto dobivamo v Grgarju, a jo moramo sami iskati. Prej smo imeli poštni nabiralnik in pismonoša je prenašal tudi pošto za Ravnico. Zgodi se, da danes ležijo važna pisma za stranke po več dni na pošti

dijo komaj v otroški vrtec in nekaj več mora roditi krasnih uspehov. To bo resen, delaven rod, kaj?

Vendar ni vse življenje osredotočeno v plesu. Oživela se je zopet dramatika. Rudniško gledališče, nekaj tako negovano lepo opremljeno z ložami, je že davno podobno hramu. Strop ima oprt z bruni in to ravno posređi, tako da dober del gledavcev ne vidi prosto na oder. Lansko jesen je velika povodenj poplavlila tudi gledališče. Kdo se je brigal, da bi ga posnažil? Sami igralci so poskrbeli za to, ko so igrali po tolikem času zopet enkrat v gledališču burko »Repoštev«. Po dolgem času je s to igro prebila led Kat. delav. družba. Kmalu zatem je ista družba podala dr. Krekov »Turški križ«. Ni bila igra, še po dana tako, kakor smo bili vajeni nekaj. Vendar pa je bila že dokaj boljša, da ne rečemo, da je bila za dane razmere prav dobra. Najbolj je ugajal Rajbnčan Štrigalca, ki je s svojo živahnostjo celo igro nadvladal. Tudi vsi drugi igralci so se potrudili in dobro uspeli. Upoštevati je, da je imela prva igra le ono, druga pa celi dve vaji na odru.

Podobno se je godilo kasneje tudi »idrijskim diletantom«, ki so igrali »Vozel«. Tudi njim se je prednja tako motala, da niso prišli do odra prej, kakor zadnje dni pred igro. Upamo, da se bo ta nedostatek dal odpraviti.

Kakor se vidi bosta tekmovala v letošnji sezoni na odru samo Kat. delav. družba in idrijski diletanti. Omeniti je, da se je dobršen del idrijske inteligence umaknil iz javnega življenja celo v toliko, da ne poseča niti gledaliških predstav. To je najbrže pot do trdne narodne zavednosti?

No pa zapustimo postne čase in pogledimo velikonočne praznike. Dosti domačinov, ki jih hrani tujina, je prišlo domov. Vreme prav velikonočno praznično. Naš starodavni božji grob sredi cerkve je bil okičen s cvetjem, da je bilo kras. Veliko soboto se je obnovil prelep, star običaj. Mestni gasilci so s svetlimi čeladami in zgodovinskimi helebardami obstopili božji grob in stali na častni straži. Tudi pri procesiji je številna četa gasilcev tvorila špalir pri nebesu. Za nebesom pa smo pogrešali oblastnikov.

Koncert v Dornbergu.

Na belo nedeljo so nekatera doljenjivpavska prosvetna društva pokazala, da se znajo pripraviti tudi za pravo umetniško prireditev. S koncertom pri katerem je nastopalo šest pevskih zborov, smo se poslušavci prepričali o plemenitem stremjenju naših fantov in deklet. Slovenska lepa pesem je prišla v posojilnični dvorani v Dornbergu do svoje časti!

Seveda so bili tudi nedostatki. Nekaj navadnega je, da začne pri nas skoraj vsaka prireditev pol ure kasneje. Ljudem je to že prišlo v meso in kri. Pa kljub stari navadi je točnost lepa reč.

Izven programa je pel črniški zbor. Vedeli smo, da se je v naglici naučil, a je pokazal, da ima dober material. Vogrski zbor se je postavil z Vodopivčevu: Ves dan je pri oknu. Ima tudi požrtvovalnega pevovodjo. Saksidovci so lepo zapeli, a se jim je videlo, da jih je druga roka učila in druga dirigirala. Glasovno so pa dobri. Zaloščani naj si drugi pot izbere drugo pesem, ne tako zastarelo, ki ji še rojstva ne vemo. Dornberški moški zbor je imel prešibek tenor; pevci naj se v bodoče sproraje en teden po koncertu kot pa en teden prej. Basi so previsoko začeli. Prav dobro je pa mešani zbor podal Mavovo »Tinico«. Dornberški g. pevovodja je pa prav celi dvorani ugajal s svojim sigurnim nastopom. Mor-

da je batujski zbor glasovno še najboljši. Prva pesem je bila lepše po dana, čeprav je Klemenčičeva poslušavce bolj užgala.

Nekaj prav izrednega za naše podeželske nastope je pa bilo skupno petje vseh zborov. Pomislite: preko sto grl se strne v lepo močeno melodijo. To vžge in pokaže tudi mogočnost naše pesmi. Vodopivčevi »Vojaci na potu« so za tako močen moški zbor malce prešibko izzveneli. Premrlova »Pesem o belem dnevu« in še bolj Devova »Vetrček po zraku gre«, obe za mešani zbor, sta pa res prišli do veljave. Vsi v dvorani smo zahtevali, naj se zadnja ponovi. Taka pohvala od hvaležnih poslušavcev je pač večji dokaz še vedno mladostno delavnemu zborovodji ter celemu zboru, da je pesem zadela ob pravo struno, kakor če bi svoje pisanje še čez pol kolone raztegnil.

Bile so morda še kake druge napeke n. pr. da pevec buli v note ali da se zadere prav po fantovsko tam, kjer je prav siguren, toda splošni vtis smo odnesli vsi prav lep. Seveda popolnoma gladko pač ne gre nikjer. Toda le preko pomankljivosti se zbori dokopljejo do popolnosti.

Morda je prav, če se omenijo tudi tisti skriti delavci, ki so se za koncert najbolj trudili, a so javnosti ostali skriti. Dobro je vplivalo na občinstvo, da je bilo pri koncertu navzoče krajevno oblastvo. Pevcem in pevkam, ki so imeli le žrtve in trud, pa naj bodo v bodrilo in pohvalo besede, ki sta jim jih spregovorila ob slovesu zvezni podpredsednik in zborovodja. Da se vidimo kaj kmalu spet pri novem skupnem pevskem nastopu!

Rado.

Književnost in umetnost.

Nove skladbe,

ki jih je izdala Katoliška Knjigarna v Gorici.

Katoliška knjigarna je s tem zopet storila korak naprej. Česar niti pred vojno nismo imeli, to imamo danes v Gorici: zavod, ki ima dobro voljo in ki je tudi v stanu, kakor ravno vidimo iz današnjega slučaja, nuditi kaj več glasbenega gradiva našim pevskim zborom. Izšla sta v imenovanem založništvu dva zvezka O. Devovih skladb.

1. »Dva zboru«. a) Aj, ljubica, zdaj je dan za moški zbor in b) Turek, za mešani zbor. Obe skladbi sta sicer precej težki, a oblikovno in harmonično zelo dobro izpeljani. Dobro izvežbani zbori bodo mogli doseči prav lepe uspehe, posebno z mešanim zborom »Turek«.

2. »Štirje zbori«, izmed katerih je a) mešani zbor »Svatba na poljani«, katerega je pelo »Pevsko in glasbeno društvo« pri lanskem koncertu. Skladba je lepa, živahna in primerena tudi za šibkejšo zboru; b) moški zbor »Pomladni viharji« začenja lepo in se lepo razvija do drugega dela »Allegretto«, ki se pa ni posrečilo vsled premrtve harmonije in slabega vodenja glasov. Ta del je pojav, da ima založništvo dobro tudi tehnično težko izvedljiv, vsled česar bi se ne izplačal trud, da bi se skladba naučila. Sledi c) šeststroglasni ženski zbor »Zajček teče po zeleni trati«, narodna, ki je zelo posrečena, lahka in silno efektna stvar — seveda za društva, ki morejo postaviti na oder šeststroglasen ženski zbor, razpolagajoč z dobri mi alti. Ta zbor toplo priporočam. In č) zadnji zbor: »Jutranje zdravje«, lep, a težak mešani zbor. Zbor, ki se ga bo lotil, bo moral imeti mnogo dobre volje, a uspeh ne bo izostal.

Mnenja sem, da mora vsako izmed naših društev seči po teh dveh publikacijah: prvič zato, ker moramo z vsemi močmi podpirati veseli

voljo odpomoči dosedanemu pomanjkanju na tem polju, drugič pa zato, ker mora vsako društvo stremeti po napredku. So v teh dveh publikacijah stvari, ki so lahke in in ki jih danes zmoremo; so pa v njih tudi take stvari, ki jih bomo z dobro voljo zmogli šele jutri. Naša slaba stran je, da postanemo preradi malodušni in da se ustavimo sredi poti. To ni prav, ne vrzimo takoj puške v koruzo. Poskusimo enkrat, dvakrat in zopet in zopet. Skušajmo se vsestransko izpopolniti in kar danes ne gre, pojde z dobro voljo jutri.

E. Komel.

»Marija v senci naših dni.«

Šmarnice. Spisal Stanko Stanič, duhoven. Gorica 1927.

Te najnovejše Šmarnice so zrelo in globoko občuteno delo. V krepko in poljudno pisanih berilih obravnava pisatelj najvažnejša vprašanja sodobnega življenja. Prvi teden razkriva sedmero poglavitnih grehov; drugi teden bodo poslušavci čuli o sedmero krščanskih čednostih, ki rastejo v solncu Marijinem. V sledečih dvanajstih berilih razlaga šmarničar milostno življenje, ki kipi iz sedmerih zakramentov. Posebno jasno in lepo je narisana svetost in veličina zakramentalne zakske zveze. Na koncu knjige se dvigne pisatelj na višine vere, upanja in ljubezni ter zaključí z jedrnato rekapitulacijo vodilnih misli. — Pisatelj nam je dal delo, ki ga odklikujejo sledeče vrline: jasna miselna gradba, prisrčen domač slog, globoko umevanje praktičnih verskih potreb sedanjega časa in pa velik marijanski ogenj. Knjiga obsega 200 strani, stane v platno vezana 8 lir, naročiš jo v Katoliški knjigarni v Gorici. — T.

Listnica uredništva.

Brez podpisa, Renče: Opombe, ki ste jih napisali o vaših gospodarskih in izobraževalnih razmerah, so vsega vpoštevanja vredne, toda priobčiti jih ne moremo, ker so brez podpisa.

Darovi.

Za »Slov. sirotišče«: Tržaška posojilnica in hranilnica 300 L; veleč. g. dekan Franc Marinič 50 L; veleč. g. Dr. Franc Žigon 5 L; preplačila za »Nova pota« 32 L; posojilnica v Ajdovščini 200 L. — Srčna hvala!

Rabim 10.000 lir za vspostavitev industrijskega podjetja na deželi. Proti daljši odpovedi tudi na uknjižbo. **Dobre obresti, Vsestranska varnost.**

Ponudbe nasloviti: Upravništvo »Goriške straže«, Gorizia, Via Mameli 5.

Hlapec za trtorejo se sprejme. Naslov pove uprava »Gor. Straže«.

Iščem slikarskega učenca za dekoracijsko slikanje. Kje, pove uprava »Goriške Straže«.

Prodám posestvo obstoječe iz 4 gospodarskih poslopij in okoli 9 hekt. travnikov, njiv, gozdov in senožeti. Cena zmerna, po dogovoru. Reflektantje naj se obrnejo na An-tona Mlakarja, Jazne 107 Circhina.

VABILO

k

rednemu občnemu zboru

Kmečko-delavske gospodarske zadruge v Dobravljah,

ki se bo vršil v nedeljo dne 15. maja 1927 ob 2. uri popoldne v združnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Čitanje revisijskega poročila.
3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1926.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

NB. Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se bo vršil eno uro pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepčen ne oziraje se na število članov.

Odbor.

Posestvo eno uro od mesta Idrije.

Na Žirovnici, občina Dole, poslopuje v dobrem stanu 9 oralov rodovitne zemlje, kjer se lako redita 2 govedi, pripravno za obdelovanje, velik hlev, studenec, vodovod i. t. d. je na prodaj po nizki ceni za 20.000 lir, ker se lastnik nahaja v inozemstvu. — Informacije daje tudi Anton Mlakar na Žirovnici (po domače »Bekš«.) Naslov Ivan Reven, Žiri (Jugoslavija).

Brivski pomočnik, mlad dober brivec in strižac se išče za Opatijo. — Simone Atanzijevič, brivski mojster Abbazia, Villa Artemis.

»SLOVENSKA PISARNA«

v Buones Ayresu vrši sledeče posle:

Daje vsakovrstne informacije, ustmeno brezplačno, pismeno za Primorsko po 10 lir, katere se lahko polože pri Trgovsko-obrtni zadruzi v Trstu;

menja denar po dnevnem tečaju; pošilja denar v domače kraje; posreduje brezplačno pri dobavi ali pri nakupu zemljišč v Argentini;

prodaja prekomorske vozne karte po najnižji ceni.

Naslov: »Slovenska pisarna« G. T. Donato Alvarez 2518, Buones Ayres, Rep. Argentina, Južna Amerika. (V prostorih slovenskega uredništva lista »Gospodarstvo«.)

Naznanjam slav. občinstvu, da sem otvoril lastno kotlarsko delavnico v Gorici, »Pri zvezdi« na starem trgu. — V zalogi imam izdelane kuhinjske kotle, škropilnice itd. Alojzij Leban, prej reditelj pri stari kotlariji.

Delavnica »Centrale« Gorica — Viale XXIV Maggio št. 2. — Velika delavnica za moto-cikle in bicikle.

ACQUA DELL'ALABARDA

proti izpadanju las.

Vsebuje kinin in je vsled tega posebno priporočljiva proti prehladu in za ojačenje korenin. Steklenica po 6 lir — se dobiva v lekarni Castellanovich, lastnik F. Bollafio, Trst, Via Giuliani 42. — V Gorici, Via Carduci 9 pri Fiegel.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenschart & Raymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!